

TEOLOGIA ODPUSTÓW

(por. KPK, kan. 992-997; Indulgentiarum Doctrina, Posoborowe Prawodawstwo Kościelne, t. I, z. 2; Enchiridion indulgentiarum (wyd. 4, lipiec 1999), Posoborowe Prawodawstwo Kościelne, t. IX, z. 3)

1. Odpust jest darowaniem wobec Boga kary doczesnej za grzechy odpuszczone już co do winy. Może go uzyskać wierny, odpowiednio przygotowany - po wypełnieniu pewnych określonych warunków - przy pomocy Kościoła, który jako służebnica odkupienia autorytatywnie rozporządza i dysponuje skarbcem zadośćuczynienia Chrystusa i Świętych. Odpustami są czynności wiernych, w wielu wypadkach łączące się z jakimś miejscem (np. kościołem) lub z rzeczą (np. różańcem).
2. Odpust jest częściowy albo zupełny, zależnie od tego, czy uwalnia od kary doczesnej należnej za grzechy w części lub w całości. Odpust częściowy jest oznaczany bez określania dni lub lat. Kryterium miary tego odpustu stanowi wysiłek i gorliwość z jaką ktoś wykonuje dzieło obdarzone odpustem częściowym. Mianowicie zyskującemu odpust Kościół przydziela ze swego skarbcza tyle darowania kary doczesnej, ile on sam jej otrzymuje przez wykonanie dobrej czynności. Stąd tym więcej będzie darowania, im więcej gorliwości okaże osoba zyskująca odpust.
3. Nikt nie może przekazywać innym osobom żyjącym odpustów, jakie sam zyskuje. Odpusty zarówno częściowe jak i zupełne mogą być zawsze ofiarowane za zmarłych na sposób wstawiennictwa.
4. Odpust zupełny można uzyskać tylko jeden w ciągu dnia. Jednakże w momencie śmierci wierny może uzyskać odpust zupełny, chociażby tego dnia zyskał już inny odpust zupełny. Odpust częściowy można uzyskać kilka razy dziennie, chyba że co innego jest wyraźnie zaznaczone.
5. Do uzyskania odpustu zupełnego wymaga się wykonania dzieła obdarzonego odpustem, oraz wypełnienia trzech następujących warunków: 1) spowiedź sakramentalna, 2) Komunia eucharystyczna, 3) modlitwa w intencjach Ojca Świętego.
6. Ponadto wymaga się wykluczenia wszelkiego przywiązania do grzechu nawet powszedniego. Jeśli brakuje pełnej tego rodzaju dyspozycji, albo nie zostaną spełnione wyliczone warunki, wtedy odpust będzie tylko częściowy.
7. Wypada, by Komunia święta i modlitwa w intencjach Ojca Świętego miały miejsce w tym dniu, w którym wykonuje się dzieło obdarzone odpustem.
8. Po jednej spowiedzi sakramentalnej można uzyskać kilka odpustów zupełnych. Natomiast po jednej Komunii eucharystycznej i po jednej modlitwie w intencjach Ojca Świętego zyskuje się tylko jeden odpust zupełny.
9. Warunek dotyczący modlitwy w intencjach Ojca Świętego wypełnia się całkowicie przez odmówienie jeden raz "Ojcze nasz" i "Zdrowaś". Pozostawia się wiernym swobodę wyboru jakiegokolwiek modlitwy zgodnie z ich pobożnością.

10. Jeżeli do uzyskania odpustu związanego z jakimś dniem wymagane jest nawiedzenie kościoła lub kaplicy, to można go dokonać od południa dnia poprzedzającego, aż do północy kończącej dzień oznaczony.

11. Wierni mogą uzyskać odpust zupełny wypełniając warunki określone w punkcie 5 i następujące dzieła obdarzone odpustem:

- ✓ adoracja Najświętszego Sakramentu trwająca przynajmniej przez pół godziny,
- ✓ pobożne przyjęcie - choćby tylko przez radio - Błogosławieństwa Papieskiego udzielanego Miastu i Światu,
- ✓ nawiedzenie cmentarza w dniach od 1 do 8 listopada połączone z modlitwą - choćby tylko w myśli - za zmarłych (odpust ten może być ofiarowany tylko za dusze w czyśćcu cierpiące),
- ✓ pobożny udział w obrzędzie liturgicznym w Wielki Piątek i ucałowanie krzyża,
- ✓ udział w ćwiczeniach duchowych trwających przynajmniej przez trzy dni,
- ✓ publiczne odmówienie Aktu Wynagrodzenia w uroczystość Najświętszego Serca Jezusowego,
- ✓ publiczne odmówienie Aktu poświęcenia rodzaju ludzkiego Chrystusowi Królowi w uroczystość Chrystusa Króla,
- ✓ w uroczystość śś. Apostołów Piotra i Pawła, każdy kto pobożnie używa przedmiotu religijnego (krzyża, różańca, szkaplerza, medalika) poświęconego przez Papieża lub Biskupa i w tym dniu odmówi Wyznanie Wiary,
- ✓ wysłuchanie w czasie misji kilku kazań i udział w uroczystym ich zakończeniu,
- ✓ przystąpienie po raz pierwszy do Komunii św. lub udział w takiej pobożnej ceremonii,
- ✓ odprawienie pierwszej Mszy św. lub pobożne uczestnictwo w niej,
- ✓ odmówienie różańca w kościele, w rodzinie, we wspólnocie zakonnej (należy odmówić przynajmniej jedną część, jednakże pięć dziesiątek w sposób ciągły, z modlitwą ustną należy połączyć pobożne rozważanie tajemnic, w publicznym odmawianiu tajemnice winne być zapowiadane zgodnie z zatwierdzoną miejscową praktyką, w odmawianiu prywatnym wystarczy, że wierny łączy z modlitwą ustną rozważanie tajemnic);
- ✓ odnowienie przez kapłana w 25-, 50-, 60-lecie święceń kapłańskich postanowienia wiernego wypełniania obowiązków swojego powołania, uczestniczenie w Mszy św. jubileuszowej,
- ✓ czytanie Pisma św. z szacunkiem należnym słowu Bożemu, przynajmniej przez pół godziny,
- ✓ nawiedzenie kościoła, w którym trwa Synod diecezjalny i odmówienie tam "Ojcze nasz" i "Wierzę",

- ✓ •odmówienie w sposób uroczysty hymnu "Przed tak wielkim Sakramentem" w Wielki Czwartek,
- ✓ •odmówienie tego samego hymnu w uroczystość Bożego Ciała,
- ✓ •publiczne odmówienie hymnu "Ciebie Boże wielbimy" w ostatnim dniu roku,
- ✓ •publiczne odmówienie hymnu "Przybądź Duchu" w Nowy Rok i w Zesłanie Ducha Świętego,
- ✓ •pobożne odprawienie Drogi Krzyżowej (przed stacjami prawnie erygowanymi, połączone z rozważaniem Męki i Śmierci Chrystusa i przechodzeniem od stacji do stacji; w publicznym odprawianiu wystarczy przechodzenie prowadzącego),
- ✓ •pobożne nawiedzenie kościoła w święto tytułu i dnia 2 sierpnia (odpust Porcjunkuli) i odmówienie "Ojcze nasz" i "Wierzę",
- ✓ •pobożne nawiedzenie kościoła lub ołtarza w dniu jego konsekracji i odmówienie "Ojcze nasz" i "Wierzę",
- ✓ •pobożne nawiedzenie kościoła w Dniu Zadusznym i odmówienie "Ojcze nasz" i "Wierzę" (odpust ten może być ofiarowany tylko za dusze w czyśćcu cierpiące),
- ✓ •pobożne nawiedzenie kościoła lub kaplicy zakonnej w święta Założyciela i odmówienie "Ojcze nasz" i "Wierzę",
- ✓ •udział w czynności świętej, której przewodniczy wizytator w czasie odbywania wizytacji pasterskiej,
- ✓ •odnowienie przyrzeczeń chrztu św. w czasie nabożeństwa Wigilii Paschalnej lub w rocznicę swego chrztu,
- ✓ •pobożne nawiedzenie jednej z czterech patriarchalnych bazylik rzymskich i odmówienie tam "Ojcze nasz" i "Wierzę" w: święto tytułu, jakiegokolwiek święto nakazane, raz w roku w innym dniu wybranym przez wiernego,
- ✓ •udział w świętych czynnościach sprawowanych w kościołach stacyjnych w Rzymie w określonych dniach roku zaznaczonych w Mszałe Rzymskim,
- ✓ •w momencie śmierci, o ile wierny miał za życia zwyczaj odmawiania jakichkolwiek modlitw (w tym wypadku wymieniony warunek zastępuje trzy zwyczajne warunki uzyskania odpustu zupełnego), dla uzyskania tego odpustu chwalebną rzeczą jest posługiwać się krucyfiksem lub krzyżem.

Pełny wykaz odpustów cząstkowych (70), znajduje się w "Wykazie odpustów", Posoborowe Prawodawstwo Kościelne, t. IX, z. 3, Warszawa 1978.